

АНОТАЦІЯ

Савчин Надія Іванівна.Текстова реалізація ідіом на позначення воєнних конфліктів. На матеріалі німецькомовної преси 2014-2024 рр.. Дипломна робота другого (магістерського) рівня вищої освіти. На правах рукопису. Спеціальність 035 Філологія. Спеціалізація 035.043 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – німецька. Івано Франківськ, 2025.

Дана дипломна робота присвячена дослідженню реалізації ідіом на позначення воєнних конфліктів на матеріалі німецької преси в період з 2014 по 2024 роки. У роботі розглянуто теоретичні засади функціонування фразеологізмів, уточнено їхню дефініцію та структурно-семантичні параметри, а також визначено особливості ідіоматичних одиниць у межах сучасної німецької фразеологічної системи. На підставі аналізу концептосфери «війна» окреслено ключові лексико-семантичні поля та смислові домінанти, що формують семантичний простір відповідних фразеологізмів, а також описано механізми їхньої вербалізації у медійному дискурсі.

Особливу увагу приділено емпіричному аналізу німецької преси, у межах якого систематизовано типи фразеологічних одиниць, зафіксовані у текстах, та встановлено їхню частотність, функції й стилістичне навантаження у відтворенні концепту «війна». Завдяки поєднанню теоретичних положень і фактичного мовного матеріалу дослідження дає змогу простежити закономірності актуалізації воєнної лексики та фразеології в сучасному німецькомовному інформаційному просторі.

Отримані результати можуть стати практично корисними для журналістів і редакторів, оскільки дають змогу глибше зрозуміти особливості функціонування ідіом у воєнному дискурсі та підвищити точність і відповідальність медійного висвітлення конфліктів. Для лінгвістів і дослідників дискурсу матеріали роботи становлять підґрунтя

для подальшого аналізу трансформацій медійного мовлення під впливом політичних і соціальних чинників. Результати можуть також бути інтегровані в навчальні програми з лінгвістики та журналістики, а для фахівців у сфері міжнародних відносин — стати допоміжним інструментом у роботі з текстами воєнної тематики. Крім того, здобуті дані можуть бути використані під час розробки методичних матеріалів із критичного читання медіатекстів, сприяючи кращому розумінню риторики та зниженню ризику маніпулятивного впливу.

Ключові слова: фразеологізми; ідіоми; інтернет-дискурс; німецька мова; концептосфера «війна»; медійний дискурс; мовні засоби співчуття; німецька преса.

ZUSAMMENFASSUNG

Savtschyn Nadija Ivanivna. Textuelle Verwendung von Redewendungen zur Bezeichnung militärischer Konflikte. Basierend auf Material der deutschsprachigen Presse 2014–2024. Masterarbeit. Manuskriptform. Fachrichtung 035 Philologie. Studiengang 035.043 Germanische Sprachen und Literaturen (einschließlich Übersetzung), Fachrichtung Deutsch. Iwano-Frankiwsk, 2025. Diese Arbeit untersucht die Verwendung von Redewendungen zur Bezeichnung militärischer Konflikte anhand von Material der deutschen Presse aus dem Zeitraum 2014–2024. Die Arbeit erörtert die theoretischen Grundlagen der Funktionsweise phraseologischer Einheiten, spezifiziert deren Definition sowie strukturelle und semantische Parameter und identifiziert die Merkmale idiomatischer Einheiten innerhalb des modernen deutschen phraseologischen Systems. Ausgehend von der Analyse des Begriffsfeldes „Krieg“ werden die zentralen lexikalisch-semantischen Felder und semantischen Dominanten, die den semantischen Raum der entsprechenden phraseologischen Einheiten prägen, herausgearbeitet und die Mechanismen ihrer Verbalisierung im Mediendiskurs beschrieben.

Besonderes Augenmerk liegt auf der empirischen Analyse der deutschen Presse, in der die in den Texten erfassten Arten von phraseologischen Einheiten systematisiert und ihre Häufigkeit, Funktion und stilistische Bedeutung bei der Wiedergabe des Begriffs „Krieg“ ermittelt werden. Dank der Kombination von theoretischen Grundlagen und konkretem Sprachmaterial ermöglicht die Studie, die Aktualisierungsmuster militärischen Vokabulars und militärischer Phraseologie im modernen deutschsprachigen Informationsraum nachzuzeichnen.

Die Ergebnisse sind für Journalisten und Redakteure von praktischem Nutzen, da sie ein tieferes Verständnis der Funktionsweise von Redewendungen im militärischen Diskurs ermöglichen und die Genauigkeit und Verantwortung der Medienberichterstattung über Konflikte verbessern. Für Linguisten und

Diskursforscher bilden die Materialien dieser Arbeit die Grundlage für weiterführende Analysen von Transformationen der Mediensprache unter dem Einfluss politischer und sozialer Faktoren. Die Ergebnisse lassen sich zudem in linguistische und journalistische Curricula integrieren und können für Spezialisten im Bereich der internationalen Beziehungen ein Hilfsmittel bei der Arbeit mit militärischen Texten darstellen. Darüber hinaus können die gewonnenen Daten zur Entwicklung methodischer Materialien für die kritische Lektüre von Medientexten beitragen und so ein besseres Verständnis von Rhetorik fördern sowie das Risiko manipulativer Beeinflussung verringern.

Schlüsselwörter: Phraseologische Einheiten; Idiome; Internetdiskurs; Deutsche Sprache; Begriffssphäre „Krieg“; Mediendiskurs; sprachliche Mittel der Sympathie; Deutsche Presse

ЗМІСТ

ВСТУП

РОЗДІЛ I. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ФРАЗЕОЛОГІЇ

- 1.1. Фразеологізм як особливий вид мовного знака
- 1.2. Дефініція і межі фразеології
- 1.3. Ознаки фразеологічної одиниці: стійкість, відтворюваність, ідіоматичність
- 1.4. Статус ідіом, крилатих висловів і афоризмів у фразеології
- 1.5. Класифікація фразеологічних одиниць

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ I

РОЗДІЛ II. НОВІТНІ НАУКОВІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ВЕРБАЛІЗАЦІЇ КОНЦЕПТОСФЕРИ «ВІЙНА»

- 2.1. Поняття концепту і концептосфери
- 2.2. Концепт і поняття
- 2.3. Лексико-семантичне поле, лексико-семантичне група і концептосфера
- 2.4. Фразеологія як засіб вербалізації конептосфери
- 2.5. Основні лексеми, що вербалізують концептосферу «війна»
- 2.6. Ядерні та периферійні складові ЛСГ та ЛСП «війна»

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ II

РОЗДІЛ III. ЕМПІРИЧНИЙ АНАЛІЗ МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

- 3.1. Монолексемна вербалізація концептосфери «війна» у німецькій фразеології
- 3.2. Цілісна ідіоматична вербалізації концептосфери «війна» у німецькій фразеології
- 3.3. Джерела та методика добору емпіричного матеріалу

3.4. Тематична характеристика аналізованих текстів

3.5. Кількісний та змістовий аналіз текстового емпіричного матеріалу. Узуальні, okazіональні, архаїзовані фразеологічні одиниці

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ III

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

ВСТУП

Актуальність дослідження. Тема текстової реалізації ідіом, що позначають воєнні конфлікти, у німецькомовній пресі є вкрай актуальною, оскільки відображає особливості сучасного дискурсу про війну та конфлікти, зокрема на європейському континенті. Протягом 2014–2024 років світові ЗМІ широко висвітлювали воєнні події, особливо у зв'язку з анексією Криму (2014), війною на Донбасі та повномасштабним вторгненням Росії в Україну (2022). Це вплинуло на мовну картину світу та сприяло активному використанню, трансформації й появі нових ідіоматичних конструкцій, що передають складну політичну і військову реальність.

Дослідження є актуальним не лише для лінгвістики, а й для журналістики, політології та комунікаційних студій, оскільки воно дозволяє виявити способи, якими мас-медіа формують суспільне сприйняття війни. Аналіз ідіом у німецькомовних ЗМІ допоможе зрозуміти, як через метафоричні вирази транслуються оцінки та емоції щодо воєнних подій, а також як відбувається маніпулювання суспільною думкою.

З огляду на це, дослідження сприятиме глибшому розумінню мовних засобів репрезентації воєнного конфлікту, що є важливим для міжкультурної комунікації та критичного аналізу інформації в сучасному медійному просторі.

Дослідженням даної теми займалися ряд науковців, серед яких варто відмітити: Чабаненко В.А. [85], Важеніна О.Г. [10] Лесюк М.П., Попойлик Ю.Д. [39] Дудик П.С. [27], Грищенко А.П. [12], Гаращенко О. [17] Ганич Д.І., Олійник І.С. [18], Шульженко А.С. [87], Баран Я.А. [5], Бадюл В.В. [3], Сизонов Д.Ю. [74], Мойсієнко А.К. [45], Стишов О.А. [70], Селіванова О.О. [68], Гарбера І.В.[20], Гарбера І.В. [19] та інші.

Об'єкт дослідження – ідіоматичні вирази, що використовуються у німецькомовній пресі для позначення воєнних конфліктів у період 2014–2024 рр.

Предмет дослідження – особливості текстової реалізації ідіом, що відображають воєнні конфлікти, їхні функції та прагматичний потенціал у німецькомовному медійному дискурсі.

Мета дослідження – аналіз ідіоматичних конструкцій, що репрезентують воєнні конфлікти в німецькомовній пресі 2014–2024 рр., а також визначення їхньої ролі у формуванні медійного дискурсу про війну та впливу на суспільне сприйняття конфліктів.

Висвітлення поставленої мети зумовило розкриття наступних **завдань** дослідженн:

- Охарактеризувати фразеологізм як особливий вид мовного знака;
- Дослідити наявні в науковій літературі дефініції і межі фразеології;
- Обґрунтувати ознаки фразеологічної одиниці: стійкість, відтворюваність, ідіоматичність;
- Описати статус ідіом, крилатих висловів і афоризмів у фразеології;
- Провести класифікацію фразеологічних одиниць;
- Охарактеризувати поняття концепту і концептосфери;
- Проаналізувати поняття лексико-семантичне поле, лексико-семантична група і концептосфера;
- Описати фразеологію як засіб вербалізації концептосфери;
- Проаналізувати основні лексеми, що вербалізують концептосферу «війна»;

- Обґрунтувати ядерні та периферійні складові ЛСГ та ЛСП «війна»;
- Провести аналіз монолексемної вербалізації концептосфери «війна» у німецькій фразеології;
- Дослідити цілісну ідіоматичну вербалізацію концептосфери «війна» у німецькій фразеології;
- Провести кількісний та змістовий аналіз текстового емпіричного матеріалу. Виявити узуальні, okazіональні, архаїзовані фразеологічні одиниці

Для досягнення мети дослідження було використано кілька методів, серед яких контент-аналіз, лінгвістичний аналіз, порівняльний аналіз та дискурс-аналіз. Контент-аналіз дозволив виявити та класифікувати ідіоматичні вирази, що використовуються у німецькомовній пресі для позначення воєнних конфліктів у період 2014–2024 рр. Лінгвістичний аналіз допоміг детально розглянути структуру ідіом, звернувши увагу на їхні лексичні, семантичні та стилістичні особливості. Порівняльний аналіз було застосовано для виявлення спільних і відмінних рис у використанні ідіоматичних конструкцій у різних німецькомовних медіаресурсах, що дозволило простежити тенденції їхньої трансформації та адаптації до контексту сучасних воєнних конфліктів. Дискурс-аналіз дозволив дослідити прагматичний потенціал ідіом, їхню роль у створенні певного медійного наративу та вплив на суспільне сприйняття воєнних подій. Окрім цих спеціалізованих методів, у дослідженні також було застосовано загальнонаукові методи, такі як системний підхід, індукція та дедукція, а також узагальнення результатів, що забезпечило комплексне вивчення текстової реалізації ідіом у медійному дискурсі про воєнні конфлікти.

Практичне значення дослідження полягає в тому, що результати аналізу текстової реалізації ідіом на позначення воєнних конфліктів у німецькомовній пресі можуть бути використані у сферах медіа,

лінгвістики, журналістики та міжнародних комунікацій. Отримані дані можуть допомогти журналістам, редакторам та аналітикам глибше розуміти специфіку використання ідіом у воєнному дискурсі, що сприятиме більш точному та відповідальному висвітленню конфліктних ситуацій у медіа. Для лінгвістів та дослідників у сфері дискурс-аналізу це дослідження може слугувати основою для подальшого вивчення змін у медійному мовленні під впливом політичних та соціальних чинників. Крім того, результати дослідження можуть бути корисними для освітніх програм у галузі лінгвістики, журналістики та комунікацій, а також для дипломатів та фахівців у сфері міжнародних відносин, які працюють із текстами воєнної тематики. Знання про функціонування ідіоматичних виразів у медійному дискурсі також може бути використано для розробки методичних матеріалів із критичного аналізу текстів, що допоможе читачам краще розуміти риторіку медіа та уникати маніпулятивного впливу.

Теоретичне значення дослідження полягає в розширенні наукових уявлень про функціонування ідіом у воєнному дискурсі сучасної німецькомовної преси. Аналіз особливостей їхньої текстової реалізації дозволяє глибше зрозуміти механізми формування медіадискурсу під час висвітлення воєнних конфліктів. Дослідження сприяє розвитку теорії дискурс-аналізу, зокрема в аспекті метафоризації війни, семантичної трансформації ідіом у медійному середовищі та їхньої ролі у створенні певної картини світу. Отримані результати також поглиблюють знання про взаємозв'язок мови, політики та суспільних настроїв у періоди воєнних конфліктів, розкриваючи специфіку використання стійких мовних конструкцій для формування громадської думки. Крім того, дослідження розширює теоретичну базу з когнітивної лінгвістики, зокрема щодо ролі ідіом у категоризації подій, і може бути використане для подальших

міждисциплінарних досліджень у галузях соціолінгвістики, політичної комунікації та журналістики.

Структура дослідження: вступ, три розділи, що поділяються на підрозділи, висновки до розділів, загальні висновки, список використаних джерел в кількості 120 шт.. Загальний обсяг роботи становить 113 сторінок машинописного тексту.

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ

Мова є складною і багатогранною системою, яка відображає світогляд і культурні цінності народу. Фразеологізми, як частина мовної системи, мають важливу роль у формуванні мовної картини світу, адже вони є носіями глибоких культурних і ментальних уявлень. Завдяки фразеологічним одиницям можна точно передавати смисли, які інколи неможливо виразити окремими словами. Фразеологізми не лише виконують номінативну функцію, а й сприяють підвищенню експресивності мови, додаючи їй емоційного забарвлення. Вони є результатом багатовікової мовленнєвої практики народу та відображають його історичний і культурний досвід. У сучасному мовознавстві фразеологічні одиниці активно вивчаються з метою збереження і передачі традиційних уявлень про світ. Таким чином, фразеологізми не лише збагачують мову, а й допомагають краще розуміти світогляд, культуру та цінності суспільства.

Фразеологія є галуззю мовознавства, що вивчає стійкі словесні сполучення з фіксованою структурою та значенням, яке не можна звести до значень окремих слів. Вона охоплює ідіоми, приказки, прислів'я та сталий вираз, які формують нові значення через внутрішній образ. Початок наукового вивчення фразеології сягає початку 20-го століття, коли важливі роботи Шарля Баллі та Л. Скрипник в Україні визначили розвиток цієї дисципліни. Семантика фразеологізмів формується через образи та культурні зв'язки, що робить їх носіями історичних і соціальних аспектів. Фразеологія відображає традиції, звичаї та культурні особливості народу, а також є важливим інструментом для вивчення етнолінгвістики. Вона має велике значення в медіа, науці, літературі, зокрема через здатність змінювати значення залежно від контексту. Сучасні дослідження

фразеології охоплюють лінгвокультурологію, когнітивістичний підхід та медіа-комунікації.

Фразеологізми є важливими одиницями мови, які вирізняються з-поміж інших мовних елементів завдяки своїй полілексичності, стійкості та ідіоматичності. Вони мають унікальне значення, яке не може бути з'ясовано з простого суми значень окремих слів. Фразеологізми є стабільними елементами мовної системи, що повторюються в мовленні без змін, забезпечуючи точність і зрозумілість комунікації. Лексикалізація, тобто втрата окремими словами свого початкового значення, дозволяє утворювати нові семантичні єдності, що мають особливий зміст в контексті фрази. Крім того, ці мовні одиниці здатні зберігати свою форму та зміст, навіть під впливом соціальних і культурних змін. Аналіз фразеологізмів дає змогу не тільки глибше зрозуміти структуру мови, але й зберегти культурну спадщину, оскільки ці одиниці несуть в собі багатство метафоричних та образних значень. Таким чином, фразеологізми є не лише мовними, але й культурними символами, які мають важливу роль у розвитку мовної практики.

Ідіоми відображають не тільки мовні, але й культурні особливості, стаючи важливими елементами фразеологічного фонду. Крилаті вислови, зокрема, демонструють виразність та ефективність у комунікації, а афоризми часто містять глибокі філософські та моральні істини. З часом багато фразеологізмів втрачають свою первісну асоціацію з джерелами, стаючи частиною мовної практики. Культурні та соціальні зв'язки виразів часто залишаються важливими, навіть коли вони втрачають своє первісне значення для сучасних носіїв мови. Важливою є роль корпусних методів і текстових аналізів для глибшого розуміння національної ментальності через фразеологічні одиниці. Дослідження показують, що ідіоми відображають культурні установки та стереотипи, що залежать від конкретних лінгвокультурних спільнот. Визначення культурної специфіки

фразеології потребує комплексного підходу, що поєднує емпіричні дослідження та сучасні методи лінгвістичного аналізу.

Класифікація фразеологічних одиниць є важливим аспектом вивчення фразеології, який дозволяє систематизувати вирази відповідно до різних ознак. Вчені пропонують різноманітні підходи до класифікації, кожен з яких має свої переваги та обмеження. Семантичний підхід, заснований на вмотивованості, часто є суб'єктивним і не завжди дає змогу чітко охопити всі типи фразеологізмів. Морфо-синтаксичний критерій, хоча й забезпечує формальну класифікацію, не враховує важливої ознаки, такої як ідіоматичність, що є суттєвою для фразеологізмів. Прагмалінгвістичні класифікації дозволяють оцінити стійкість фразеологізмів і їх здатність виражати суб'єктивне ставлення мовця, але все одно не охоплюють усіх аспектів. Підхід К.Д. Пільца і Г. Бургера дає можливість більш детально розглядати функціональні аспекти фразеологізмів, що сприяє кращому розумінню їх ролі в мовленні. Незважаючи на наявність різноманітних підходів, жоден з них не є абсолютно досконалим, оскільки кожен має свої обмеження в розкритті всіх характеристик фразеологічних одиниць. Отже, класифікація фразеологізмів залишатиметься важливою темою для подальших наукових досліджень, які зможуть вдосконалити існуючі підходи.

Поняття «концепт» залишається багатогранним і складним для повного визначення, оскільки жоден із існуючих підходів не охоплює його цілковито. Кожна теоретична модель висвітлює певні аспекти концепту як когнітивної одиниці, що відображає уявлення людини про світ навколо. Одні акцентують увагу на мовних особливостях, інші – на психологічних чи культурних складниках. Це свідчить про необхідність комплексного, міждисциплінарного підходу, який поєднує лінгвістику, психологію, культурологію і логіку. Такий підхід допомагає краще зрозуміти структуру мови, когнітивні процеси і соціокультурний контекст, в яких функціонує

концепт. Сучасні дослідники дотримуються думки, що найбільш повне усвідомлення концепту можливе лише через поєднання різних методологічних засад. Взаємодія і доповнення теоретичних моделей формують цілісне уявлення про механізми формування концептів і їхню роль у пізнанні світу. Водночас інтегративний підхід відкриває нові перспективи для практичних досліджень, особливо у сфері когнітивної лінгвістики. Розвиток концептуальних студій неможливий без такого комплексного поєднання різних теоретичних позицій і методів.

Поняття лексико-семантичного поля, групи та концептосфери є важливими для розуміння того, як лексика організована у мові і як в ній структуруються смисли. Вони відображають різні рівні семантичної й когнітивної організації, які групують слова за їхнім значенням і роллю в мовній картині світу. Лексико-семантичні поля демонструють системність словникового складу, показуючи, як окремі лексеми взаємодіють у межах певної тематики. Лексико-семантичні групи є менш масштабними одиницями, що об'єднують слова за близькістю значень чи функцій. Концептосфера охоплює ширший культурний і когнітивний аспект, формуючи комплекс уявлень про явища або сфери життя. Вивчення цих категорій дозволяє простежити, яким чином мовна система відображає досвід і цінності спільноти носіїв мови, а також як значення варіюються залежно від контексту. Це має важливе значення для перекладу, лінгвокраїнознавства і практичної комунікації. У комп'ютерній лінгвістиці розгляд лексико-семантичних полів є базою для створення моделей обробки природної мови, що враховують семантичні зв'язки між словами. Отже, дослідження лексико-семантичних структур лежить в основі розуміння організації лексики, її смислової єдності і функціональних особливостей у різноманітних дискурсах.

Фразеологія виступає важливим засобом, за допомогою якого вербалізується концептосфера, передаючи культурні, історичні та

когнітивні риси мовної спільноти. Фразеологізми не є просто сталими словосполученнями, вони містять у собі багатозначні значення та асоціації, що формуються у свідомості мовців. Завдяки метафоричності вони конкретизують абстрактні поняття, переносячи складні ідеї у образну форму. Фразеологія збагачує мову експресивністю, посилює емоційний ефект і сприяє формуванню цілісних картин світу. Вона є своєрідним культурним кодом, що відображає історичні події, традиції і світоглядні установки. Через фразеологізми зберігаються і передаються особливості мислення і цінності, властиві мовній спільноті. Вони сприяють формуванню мовленнєвої ідентичності і допомагають зберегти спільний культурний досвід. Тому фразеологія є не лише стилістичним, а й когнітивним явищем, що сприяє усвідомленню й організації знань про світ, і її вивчення має важливе значення для лінгвістики, культурології, психології мови та прикладних наук.

У німецькомовних медіа лексеми концептосфери «війна» мають важливу роль у формуванні уявлень про воєнні конфлікти, відображаючи їхню складність і багатогранність. Ці слова охоплюють широкий спектр значень — від базових термінів, що позначають безпосередньо війну чи її учасників, до спеціалізованих слів, пов'язаних із політичними, економічними, психологічними та технічними аспектами війни. Лексика постійно збагачується новими запозиченнями, неологізмами та технічними термінами, що відображають зміни у військовій сфері. Особливу увагу привертають слова, які стосуються кібербезпеки, гібридних воєн та інформаційних операцій — явищ, що змінюють традиційне уявлення про війну. Такий розвиток лексичного матеріалу дає змогу більш точно передавати реалії сучасних конфліктів. Аналіз цих лексем допомагає зрозуміти особливості медіадискурсу і те, як мова впливає на формування громадської свідомості щодо війни. Це сприяє глибшому розумінню способів конструювання воєнної проблематики у засобах масової

інформації і розкриває механізми впливу на громадську думку. Отже, лексичні одиниці концепту «війна» виконують не лише комунікативну функцію, а й слугують інструментом когнітивного і емоційного впливу.

Дослідження лексико-семантичних груп і полів у контексті військової тематики в німецькомовних медіа за період з 2014 по 2024 роки підкреслює важливість чіткого розділення основних і периферійних елементів для кращого розуміння лексичної системи. Ядро лексико-семантичного поля формують стійкі терміни, що забезпечують чіткість і однозначність інформації про військові події. Периферійні елементи, навпаки, наповнюють дискурс емоційними, метафоричними й ідіоматичними відтінками, роблячи текст більш виразним і насиченим. Така дихотомія відображає змінність медіадискурсу, його чутливість до політичних подій і запитів аудиторії. Ідіоматичні і фразеологічні одиниці виступають засобом викликання емоційної реакції і формування політичної позиції авторів. Аналіз цих лексичних структур дозволяє глибше пізнати механізми мовного відображення воєнних подій і з'ясувати, яким чином мовні ресурси впливають на сприйняття інформації та формують громадську думку. В майбутніх дослідженнях доцільно розглянути міжкультурні аспекти застосування таких лексичних структур у військовому дискурсі, а також їх роль у міжнародних комунікаціях і порівняльних лінгвістичних аналізах.

Монолексема «Krieg» у німецькомовній пресі 2014–2024 рр. є активним засобом конструювання дискурсу про війну, поєднуючи стабільність номінативного ядра та гнучкість контекстуальних значень. Вона слугує семантично насиченим маркером, здатним мобілізувати історичні паралелі та відображати актуальні політичні реалії. У різних медіа слово може набувати нейтрального інформативного або емоційно забарвленого характеру, що залежить від жанру та редакційної позиції. Використання словотвірних похідних, таких як «Informationskrieg»,

«Cyberkrieg» чи «hybrider Krieg», демонструє продуктивність лексеми та її здатність відображати нові форми конфліктів. Монолексема активно функціонує у заголовках та лід-абзацах, де вона конденсує складну інформацію та формує когнітивні та афективні сценарії читачів. Прагматичний аналіз показує, що «Krieg» може слугувати інструментом мобілізації емоцій, фреймінгу подій і позиціонування медіа. Контрастне використання слова в різних виданнях демонструє поляризацію дискурсу та вплив редакційних стратегій на сприйняття конфлікту. Аналіз контекстів вказує на важливість міждисциплінарного підходу, що поєднує корпусну статистику та дискурсивний аналіз. Таким чином, «Krieg» виступає не лише позначенням події, а й ключовим елементом смислоутворення та формування суспільної уяви про війну.

Аналіз німецької фразеології періоду 2014–2024 рр. показує, що ідіоматична вербалізація концептосфери «війна» є складним семантичним процесом, що відображає гібридний характер сучасних конфліктів. Поява і висока частотність використання таких термінів, як «Informationskrieg» та «Medienkrieg», засвідчує, що журналістське мовлення активно фіксує переключення акцентів із матеріального поля бою на простір стратегічної дезінформації та маніпуляцій. Лексема «Krieg» набула додаткової конотації, функціонуючи як цілісна одиниця для позначення протиборства на рівні ідей, цінностей і політичних наративів, підтверджуючи свою роль дискурсивного маркера загрози. Водночас у німецькій пресі простежується зворотна тенденція — звернення до архаїзованих та ретроспективних алюзій на світові війни. Це забезпечує історичну безперервність мовної традиції і водночас підсилює емоційний вплив на читача, активуючи колективну пам'ять. Таким чином, концепт «Krieg» у німецькомовному медіадискурсі постає як багатовимірне утворення, що синтезує елементи історичної тяглості та семіотичної змінності.

Аналіз показав, що німецька фразеологія активно реагує на зміни суспільно-політичної ситуації, інтегруючи традиційний концепт війни в нові когнітивні контексти. Поширення таких словосполучень, як «*Cyberkrieg*» чи «*Energiekrieg*», зумовлене прагненням медіа пояснити складні процеси через метафори боротьби. Подібна метафоризація забезпечує емоційне залучення читача, але водночас знижує точність опису явищ. Вона відображає переосмислення війни не лише як фізичного зіткнення, а як універсальної моделі конкуренції. Такі зміни демонструють адаптивність німецького медіадискурсу до нових соціальних реалій. Отже, лексема «*Krieg*» залишається концептуальним ядром семіосфери конфлікту.

Результати аналізу доводять, що німецькомовні медіа активно конструюють образ війни як морально-психологічного феномена. Метафоричні формули «*Zeitenwende*», «*Wendepunkt der Geschichte*», «*Krieg kehrt zurück nach Europa*» задають рамку колективного осмислення загрози. Через повторювані фразеологізми журналісти створюють емоційно насичене поле сприйняття, де війна постає не лише політичним, а й ціннісним викликом. Ця риторика сприяє формуванню соціальної солідарності, але водночас може викликати відчуття тривоги. Таким чином, фразеологічна експресія медіадискурсу виступає індикатором суспільної напруги. Її аналіз відкриває перспективу для глибшого розуміння психології масового сприйняття конфлікту.

Узагальнення результатів дослідження показує, що сучасний німецький дискурс переосмислює поняття війни як багатовимірного культурного феномена. Його фразеологічні реалізації охоплюють інформаційний, енергетичний, економічний і символічний виміри. Вживання метафор типу «*digitale Front*» або «*Krieg der Narrative*» демонструє, що медіа відображають не лише події, а й процеси формування смислів. Такі мовні конструкти створюють нову когнітивну

карту реальності, у якій війна є боротьбою за правду, вплив і тлумачення. Це свідчить про поглиблення семіотичної функції мови сучасних ЗМІ. Таким чином, концепт «*Krieg*» стає універсальною метафорою сучасної епохи.